

YLIOPISTO

Tekijä	Työn laji	Aika maaliskuu	Sivumäärä
Työn nimi			
Kuvia lumessa. Skäbmagovat -alkuperäiskansojen elokuvafestivaalin mediarepresentaatio valtaväestön sanomalehdissä vuosina 1999-2007.			
<u>Karjalainen, Reetta Leena</u>	<u>pro gradu</u>	2008	81 s.
Oppiaine			
Saamelainen kulttuuri			
Tiivistelmä			

Dokumenttielokuvasta on muodostunut johtava saamelainen taidemuoto. Elokuvfestivaali Skäbmagovat tarjoaa esitysfoorumin saamelaisille dokumenteille ja elokuville, ja sen toimintakonseptiin kuuluu joka vuosi vaihtuva vierailleva alkuperäiskansa elokuvilleen. Festivaalia perustettaessa järjestäjien tarkoituksena oli saada alkuperäiskansojen ääni kuuluville ja murtaa vanhan kuvaamisen tavan perinne, jossa valtaväestö kuvasi alkuperäiskansoja. Oman elokuvafestivaalin kautta alkuperäiskansat siirtyivät itse toimiviksi subjekteiksi ja oman elämänsä esittäjiksi.

Tutkin saamelaisen kulttuurin pro gradu työssäni inarilaisen Skäbmagovat -alkuperäiskansojen elokuvafestivaalin mediarepresentaatiota valtaväestön sanomalehdissä yhdeksän vuoden ajalta. Aineistonani ovat kaikki Helsingin Sanomissa, Kalevassa ja Lapin Kansassa vuosina 1999-2007 ilmestyneet Skäbmagovia koskevat artikkelit. Aineiston toisen osan muodostavat kolme Skäbmagovien järjestäjien teemahaastattelua.

Tutkimukseni on saamelaista kulttuurintutkimusta ja se nojautuu jälkikoloniaalisiin teorioihin sekä mediatutkimukseen. Tutkin toteutuvatko jälkikoloniaalisen, muutosoptimistisen teorian dekolonisaatioprosessit suomalaisessa sanomalehtikirjoittelussa Skäbmagovista. Menetelmäni ovat diskurssianalyysi sekä metafora-analyysi, joiden avulla nostan aineistosta diskursseja jotka rakentavat kulttuuritapahtuma Skäbmagovien sosiaalista todellisuutta sekä alkuperäiskansojen ja valtaväestön valtasuhteita. Järjestin aineistoni kymmeneen asiaperusteiseen kategoriaan, mutta seurasin kirjoittelua myös kronologisesti Alkuperäiskansojen elokuvakeskusta ja saamenkielisiä lastenohjelmia koskevissa artikkeleissa. Päättökysymykseni on, millainen on alkuperäiskansojen elokuvafestivaalin mediarepresentaatio valtaväestön sanomalehdissä vuosina 1999-2007 ilmestyneiden Skäbmagovia koskevien artikkelien perusteella.

Esittelen Skäbmagovat-festivaalin haastattelujen perusteella, ja käsitelen artikkeleista nousseita diskursseja. Tulokset osoittavat, että Skäbmagovista tapahtumana kirjoitetaan artikkeleissa sekä menestystarinana, että poliittisen päätöksenteon vaikuttamisen välineenä. Skäbmagovien sanomalehtijulkisuus on vaikuttanut sekä Saamelaisen kulttuurikeskuksen rakentamispäätökseen, että saamenkielisten lastenohjelmien saamiseen Suomen Yleisradion tv-kanavalle. Valtaväestö esitetään syyllisenä alkuperäiskansojen ongelmiin, ja monet ongelmista juontavat kolonialismin ajoilta. Kun artikkeleissa asetetaan vastakkain Skäbmagovilla vieraillevien alkuperäiskansojen ongelmat ja saamelaisten ongelmat, näyttäytyvät saamelaisten ongelmat usein vähäpätöisempinä.

Alkuperäiskansojen dokumentti-, elokuva-, ja tv-tuotantojen rahoitusasiat ovat artikkelien mukaan ongelmallisia. Huonoimmassa asemassa rahoitusasioista neuvoteltaessa ovat alkuperäiskansat, jotka käyttävät tuotannoissaan omaa, valtaväestön kielestä poikkeavaa kieltään.

Alkuperäiskansat pyrkivät tuotannoillaan stereotyyppien purkamiseen ja perinteiden säilyttämiseen sekä elvyttämiseen. Erityisesti omaa kieltä pyritään monissa tuotannoissa elvyttämään, ja kielestä puhutaan artikkeleissa metaforisesti elollisena olentona. Metaforaa "elokuva on ase" muunneltiin käytetään teksteissä runsaasti.

Valtaväestön sanomalehtien Skäbmagovat-artikkeleissa ei juuri ole varsinaista elokuvakritiikiksi katsottavaa kirjoittelua. Kritiikin puuttumisen syinä ovat alkuperäiskansojen tuotantojen näkeminen ensisijaisesti poliittisina kannanottoina eikä elokuvataiteena, sekä elokuvatapahtuman puitteiden ja eksoottisten vieraiden varastama palstatila. Vähemmistöjen elokuvat ja dokumentit ovat yhä marginaalisia, ja niiden arvostus ja rahoitukselliset resurssit vaativat dekolonisaatioprosessien käynnistämistä.

Muita tietoja

Hakusanoja: saamelainen kulttuurintutkimus, jälkikolonialismi, diskurssianalyysi, alkuperäiskansat, saamelaiset, Skäbmagovat-elokuvafestivaali